

## 47. Budapest, II. Zsigmond tér 5–7.

RÓ, Á

A beépítésre kerülő terület statikai megerősítése és a régészeti felügyelet mellett az újkori feltöltési rétegek géppel történő leletmentését követően a beruházó megállapodásunk szerint megfelelő minőségű lefedést állított fel, amely két darab, 400 és 350 m<sup>2</sup> alapterületű, alumíniumvázaz, időjárásálló ponyvával burkolt, hőlégbefűvőkkel fűtött sátorból állt. A sátrakat az ásatás előrehaladtával folyamatosan telepítették a feltárás alatt lévő felületek fölé.

A 2000. január–május között folyó kutatásunkat a terület Ny-i felén 5×5 m-es szelvényekben végeztük, a keleti oldalon a jelentős, 4,5–5 méteres mélység és a geológiai helyzet (a Duna felé erősen lejtett az altalaj) miatt 5 kutatóárkot nyitottunk. A feltárás során videofelvételeket is készítettünk.

A lelőhely a Szépvölgyi-árok legfiatalabb, a mai Ürömi út vonalára lokalizált lefolyásának végén, a torkolat közvetlen közelében helyezkedik el. A területen az Ósduna medrének kavicságya jelenti az altalajt. A Duna mélyebbre húzódását követően a Zsigmond téri front a felső ártér, az Árpád fejedelem útja felőli rész pedig az alsó ártér lett. A felső ártéren korai római települést tártunk fel, a várt limes-út viszont nem jelentkezett. Ehhez az időszakhoz tartozóan az alsó ártéren az öntések után visszamaradt iszaprétegeket azonosítottuk, amelyek jelentős mennyiségben tartalmaztak szerves maradványokat, leginkább uszadékfákat. A két terület között termálvizes feltöltések nyomait figyeltük meg. A település a Kr. u. 2. században már nem létezik, helyén É-D-i irányú kettős falrendszer maradványait tártuk fel. A falak kelet felé lejtő omladékát másodlagosan járósintként is alkalmazhatták. A késő római korban a terület felhagyásra került, erdős vidékké változott.

Az erdős talaj lett alaprétege az Árpád-kori Szentjakabfalva település Óbuda déli határánál lévő ÉK-i szélének. Ebből az időszakból kevés, főként ipari tevékenységre utaló objektumot tártunk fel. Feltehetőleg az Árpád-korban téglagyártó műhely üzemelt itt. A késő középkorban az írott források szerint a mai Bécsi út és a Duna közötti részen mezőgazdasági tevékenység folyt, amit a feltárás is bizonyított, ugyanis egyetlen késő középkori objektum sem került elő. A török utáni visszatelepülés előtt a terület K-i fele elmocsarasodott, és csak az újkori beépítés során töltötték fel ezt a részt. Sikertelen megfigyelésünk a beépítés folyamatát, többek között azt, hogy a területen a telekkiosztás előtt ugyancsak téglabetételezés folyt.

A régészeti megfigyelések eredményeit a feldolgozás során jelentős mértékben kiegészíthetjük, illetve pontosíthatjuk a jelentős számban vett minták természet-tudományos vizsgálatai. Például: anyagnyerő helyek azonosítása; tűzhelyek, kemencék pontosabb kormeghatározása; botanikai, ökológiai kép kialakítása; agrárkultúrára vonatkozó megfigyelések gyűjtése.

A feltáráson előkerült jelentős mennyiségű leletek között nem kis számú római érem és sigillata is van.

A római kori leletek feldolgozása és raktározása az Aquincumi Múzeumban történik, a középkori és újkori leletek a BTM középkori raktárába kerültek.

Az ásatást május 8-án fejeztük be. A múzeumi levonulást követően azonnal megindult a teljes területen az építési tevékenység. A lelőhely teljes mértékben megsemmisült.

Konzulens: dr. Facsády Annamária. Munkatársak: Kovács-Borosi Ágnes, Nagy Ágnes, Katona Szilvia, Vindus Melinda, Barabás György. Geodéta: Viemann Zsolt (BTM). A feltárást több specialista is folyamatosan látogatta: dr. Schweizer György geológus, Márton Péter geofizikus, dr. Gryneaus András dendrokronológus, Torma Andrea archaeobotanikus, Sabján Tibor néprajzkutató, Kádár József a helyi téglakészítés és felhasználás kutatója.

KÁRPÁTI ZOLTÁN

## 48. Budapest, III. Bécsi út 62.

RÓ

A katonavárosi amfiteátrumtól délnyugatra eső telken 2000. június 19. és augusztus 9. illetve október 24. és november 9. között 650 négyzetméteres területen végeztünk ásatást. A domboldal ősfelszíne itt is – mint a Bécsi út nyugati oldalán másutt is, (a Kis-Kecske-hegy keleti oldalán) – többszörösen tagolt, erős keleti lejtő, mely a római korra a második terasz széléig feltöltődött, följebb 30–40 cm vastag erodáló, agyagos humusz fedte. A telek déli szomszédságában (Bp. III. Bécsi út 60. alatt) Patrice Bertin és Pölös Andrea már végzett megelőző feltárást 1995-ben.

Az új területen – a rombolt sírokkal együtt – közel 70 temetkezést dokumentáltunk. A sírok kétharmada most is a középső teraszon jelent meg, míg a keleti zónában egyre kevesebb. Köves, törmelékes sáv (út maradványai vagy falomladék) jelezte a központi rész nyugati szélét a legalsó teraszszint feltöltésének tetején szétterülve, ettől nyugatra már csak egyetlen sír feltáráására volt lehetőség. Többször megújított észak-déli irányú fal és hasonló vetődésű árok védte az alsó szinteket, a harmadik terasz szélén. Az erózió a temető magasabban fekvő harmadát sem kímélte, ahol a sírfoltok jóval elmosódottabban jelentek meg, eredményeképpen ugyanannyi szórvány érem (16 db) került elő a kövekkel körberakott sírok közötti köves járósinten, mint ahány pontosan azonosíthatóan sírból.

Temetőrészletünkre főleg az ún. szórt hamvas rítusú temetkezés jellemző, egy sírnál helyben hamvasztották el a halottat (bustum), a 10 csontvázaz sír többsége gyermektemetkezés volt. Uralkodó az észak-déli vagy ahhoz közeli tájolás, ettől pregnánsan eltér 2-2 nyugat-keleti illetve kelet-nyugati fektetésű halott. Utóbbiak a temető korai periódusából valók, ami egyértelmű például egy Kr. u. 2. századra keltezhető sírkert fala alá temetett gyermek esetében.